

Kielce, 9 stycznia 2020 r.

OK-I.0003.6.2020

Szanowna Pani

Agata Binkowska

Radna Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego

Odpowiadając na złożoną przez Panią w dniu 30 grudnia 2019 r. interpelację informuję, że Zarząd Województwa prowadzi intensywne prace związane z kilkoma ważnymi przedsięwzięciami dotyczącymi nadania nowego impulsu rozwojowego w naszym regionie. Do najważniejszych z nich należą:

1. Prace nad nową strategią rozwoju regionu

Trwają intensywne prace nad przygotowaniem projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. W ubiegłym roku przygotowana została Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego, stanowiąca punkt wyjściowy do opracowania Strategii. Zorganizowane zostały warsztaty Grup Roboczych, odbywały się posiedzenia Zespołu Świętokrzyskie 2030+, w których łącznie udział wzięło ponad 150 przedstawicieli instytucji z naszego regionu. Zespół ekspertów pod kierownictwem profesora Aleksandra Noworóla z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie przesłał w wersji roboczej część diagnostyczną i wstępny zarys Strategii. Obecnie dokument ten jest analizowany przez pracowników Departamentu Inwestycji i Rozwoju. W trybie roboczym przesłane zostały wstępne uwagi, niemniej jednak w naszej ocenie dokument ten wymaga sporych zmian. Strategia rozwoju województwa jest kluczowym dokumentem, który określi kierunki rozwoju naszego regionu i zakres interwencji publicznej na co najmniej dziesięć lat, zatem musi być bardzo gruntownie przemyślany i społecznie akceptowany. Wszyscy zdajemy sobie sprawę, że wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej spowoduje zmniejszenie środków strukturalnych dostępnych dla krajów członkowskich. Musimy liczyć się z faktem, że środki na regionalne programy operacyjne mogą zostać zmniejszone o ponad 20%. To oznacza, że nowa strategia rozwoju województwa musi uwzględniać mniejsze transfery z UE, a co za tym idzie w sposób niezwykle precyzyjny wytypować te kierunki wsparcia ze środków publicznych, które w największym stopniu przełożą się na poprawę niekorzystnych wskaźników i zmniejszanie różnic w rozwoju regionów. Przewidujemy, że strategia do konsultacji społecznych zostanie skierowana pod koniec pierwszego kwartału tego roku, a przyjęta przez Sejmik nie później niż na początku trzeciego kwartału br.

2. Nowy okres programowania KE 2021 - 2027

Z procesem przygotowania strategii wiąże się również kolejne ważne zadanie, jakie stoi przed województwem, tj. opracowanie Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2021– 2027. Jak zapewne Pani wie, Komisja Europejska zmienia podejście do sposobu i celu wykorzystania środków strukturalnych w nadchodzącej perspektywie. W obrębie zainteresowania Komisji są szczególnie projekty związane z ochroną klimatu i rozwojem obszaru badań i innowacji możliwych do zastosowania na rynku komercyjnym. Ważna jest także dostępność komunikacyjna rozumiana jako rozwój sieci TENT oraz technologie komunikacyjne (głównie światłowody). Komisja oczekuje od regionów nowego podejścia również do kwestii finansowania inwestycji – systematyczne odchodzenie od wsparcia dotacyjnego na rzecz instrumentów zwrotnych (lub w najlepszym razie mieszanych). Ponadto Komisja zmienia podstawowe zasady wsparcia w ramach nowej perspektywy. Nie będzie obowiązywała zasada n+3, a poziom finansowania projektów nie może przekroczyć 70%. To stwarza bardzo trudną sytuację dla świętokrzyskich samorządów, bo oznacza, że projekty trzeba będzie realizować szybciej i przy zmniejszonym poziomie dofinansowania. Niestety, nasz region nadal wymaga dużego wsparcia w zakresie prostych inwestycji takich jak drogi lokalne, rewitalizacja miast i miasteczek, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, zbiorniki retencyjne i zabezpieczenia przeciwpowodziowe, itp. Pogodzenie priorytetów Komisji i naszych regionalnych potrzeb jest naprawdę trudnym wyzwaniem. Nowy program operacyjny musi być gotowy do końca bieżącego roku, więc mimo, że nadal wiele kwestii jest niejasnych (np. linie demarkacyjne między programami, ostateczna wartość poszczególnych RPO, zakres wspierania przez samorządy województw projektów B+R, zasady łączenia wsparcia dotacyjnego z pożyczkami, itd.) to trwają prace nad przygotowaniem pierwszej wersji RPO WŚ 2021-2027. Pierwsze nieformalne spotkanie z Komisją i prezentację założeń nowego programu planujemy na początku marca br.

3. Projekt laboratoriów Głównego Urzędu Miar

Oczywiście nie będzie dla Pani zaskoczeniem wskazanie, że z tym projektem wiążemy duże nadzieje. Mamy przekonanie, że ta inwestycja pozwoli na mocne pobudzenie obszaru badań i rozwoju, również na rynku komercyjnym oraz zbudowanie dobrej, nowoczesnej marki regionu w Europie. Oczywiście decyzja dotycząca dofinansowania projektu z RPO podjęta została w poprzedniej kadencji samorządu, niemniej jednak chcę podkreślić, że kilka ostatnich miesięcy to intensywna praca zespołu GUM i Politechniki Świętokrzyskiej, ale również pracowników Departamentu Inwestycji i Rozwoju.

Projekt ten jest niezwykle trudny i na etapie przygotowywania dokumentacji i uzgadniania szczegółów pojawia się wiele kwestii związanych m.in. ze sposobem prowadzenia postępowania przetargowego, przestrzegania zasad pomocy publicznej, zmian zakresu rzeczowego i finansowego, wskaźników realizacji i innych kluczowych dla powodzenia tego projektu zagadnień. Sukcesywnie problemy są rozwiązywane i wszystko wskazuje na to, że w styczniu zostanie ogłoszony przetarg.

4. Powołanie Regionalnego Funduszu Rozwoju

Powołanie RFR będzie jedną z ważniejszych decyzji określających instrumenty wspierania przedsiębiorczości w regionie przez Samorząd Województwa. Nie jest to decyzja, którą podejmuje się pochopnie. Zwracam uwagę, że większość regionów powołała regionalne fundusze rozwoju w ciągu ostatnich kilku lat. W tym czasie fundusze te uzyskały dofinansowanie ze środków regionalnych programów operacyjnych i miały możliwość sprawdzenia różnych instrumentów finansowych (poza tradycyjnymi pożyczkami inwestycyjnymi). Mają doświadczenie, wyszkolone kadry, zbudowany portfel klientów i przede wszystkim kapitał zbudowany na bazie co najmniej dwóch perspektyw finansowych UE. Niestety w regionie świętokrzyskim kwestie rozwoju instytucji finansowych do obsługi instrumentów finansowych, delikatnie mówiąc, nie były traktowane priorytetowo. To powoduje, że w kwestii budowy RFR jesteśmy na samym początku drogi. Nie dysponujemy wystarczającym kapitałem ani dobrze wyszkoloną kadrą, nie mamy również dużego doświadczenia w realizacji bardziej skomplikowanych produktów poza zwykłymi pożyczkami i poręczeniami. Obecnie wspólnie z Województwem Podkarpackim prowadzimy rozmowy z Bankiem Światowym nad realizacją projektu doradczego związanego z instrumentami finansowymi. Jego przedmiotem ma być analiza rynku, dobór optymalnych produktów dostosowanych do potrzeb świętokrzyskim przedsiębiorców, przeprowadzenie pilotażowego wdrożenia takiego instrumentu i określenie perspektyw dla rozwoju rynku takich produktów w regionie i zakresu wsparcia publicznego w tym obszarze. Komisja Europejska w trakcie roboczych spotkań zachęca nas do takiego rozwiązania. Pozwoli ono na precyzyjne zaplanowanie działań skierowanych do przedsiębiorców w nowej perspektywie i zdecydowanie ułatwi negocjacje z Komisją, co do zapisów nowego programu operacyjnego. Koszt takiego projektu może zostać pokryty z oszczędności w drugiej osi priorytetowej RPO, na co wstępnie wyraziła zgodę Komisja Europejska.

Zapewniam Panią, że kwestia powołania Regionalnego Funduszu Rozwoju jest jak najbardziej aktualna. Jednakże uważam, że samo powołanie RFR bez wyposażenia go w instrumenty i przede wszystkim kapitał do realizacji zadań byłoby tylko formalnym zabiegiem.

Zwracam uwagę, że środki z lat 2007-2013 zostały decyzją poprzedniego Zarządu powierzone instytucjom pożyczkowym i poręczeniowym i pozostają w ich zarządzie do roku 2026. Nie mogą być zatem załączkiem kapitału RFR. Musimy zatem oprzeć się na kapitale z lat 2014-2020, który jest obecnie wykorzystywany w całości na instrumenty pożyczkowe. W bieżącym roku zostanie przygotowana tzw. „strategia wyjścia” dotycząca tych środków. Ogólne założenie jest takie, że środki uwalniane w obecnej perspektywie będą zasilać kapitał RFR. Fundusz będzie natomiast zapewniał wsparcie bezpośrednio dla przedsiębiorstw z uwalnianych kapitałów, ale będzie również otwierać linie pożyczkowe na wkład własny dla pośredników finansowych. Zakładamy, że fundusz będzie w początkowym okresie realizował 4-5 prostych instrumentów wsparcia (takie jak pożyczka inwestycyjna lub inwestycyjno-obrotowa, pożyczka regionalna związana z realizacją lub ubieganiem się o zamówienie publiczne, pożyczka eksportowa, linia pożyczkowa na zapewnienie wkładu własnego Pośrednika Finansowego do instrumentów finansowych 2021-27, na zapewnienie wkładu własnego beneficjentów do konkursów w ramach nowych programów operacyjnych skierowanych do msp i innych podmiotów, pożyczka klimatyczna, pożyczka rewitalizacyjna). W dłuższej perspektywie zakładamy, że oferta funduszu zostanie rozszerzona o możliwości wejść kapitałowych, pożyczki dla wspólnot mieszkaniowych, organizacji pozarządowych i samorządów i inne bardziej skomplikowane instrumenty finansowe. Aby regionalny fundusz mógł w sposób efektywny i skuteczny wykonywać takie zadania należy zapewnić mu znaczący kapitał. Niestety w ostatnich latach poprzedni zarząd województwa nie podejmował żadnych konkretnych działań mających na celu skumulowanie takiego kapitału. Przy założeniu, że fundusz będzie zasilony środkami z obecnej perspektywy, możemy liczyć na ponad 200 milionów złotych, które jednakże wpłyną do funduszu nie jednorazowo, ale sukcesywnie w miarę spłat pożyczkobiorców. To oznacza, że realne uwolnienie całej kwoty nastąpić może około roku 2026. Środki z okresu 2007-2013 w wysokości około 100 milionów złotych pozostają w zarządzie pośredników do 2026 roku, co oznacza, że dopiero po tej dacie będą zasilały RFR (gdyż spłata pożyczek będzie odbywać się do 2029 – 2030 roku). Kapitał, jakim w naszej ocenie powinien dysponować RFR wynosić musi około 1 miliarda złotych. To oznacza, że w okresie 2021-2027 na instrumenty odnawialne powinniśmy przeznaczyć co najmniej 500 milionów złotych z nowego programu operacyjnego, co i tak nie będzie wystarczające do optymalnego działania funduszu. Należy zatem planować pozyskiwanie środków również spoza RPO (tj. z programów krajowych będących w zarządzie PARP lub z instrumentów krajowych, jak np. środki PFR czy ARP). W celu pozyskania dodatkowego kapitału można rozważać także wejście spółki na rynek New Connect, niemniej jednak jest to perspektywa bardzo odległa i wymagająca bardzo profesjonalnego przygotowania.

Należy także brać pod uwagę fakt, że instrumenty, jakimi będzie dysponował RFR nie oznaczają wyłącznie takich pożyczek, które zapewniają zwrot kapitału lub niewielki zysk. Uwzględniając koszty zarządzania takimi środkami, jak również poziom ryzyka, szczególnie w instrumentach wspierających innowacje, czy też planowane produkty łączące pożyczki z dotacjami lub umorzeniami, należy brać pod uwagę częściową utratę kapitału. Środki RFR mają bowiem służyć nie pomnażaniu kapitału funduszu, ale przede wszystkim mają wspierać sektor mśp w regionie. Oczywiście bierzemy także pod uwagę dokapitalizowanie funduszu środkami Samorządu Województwa, niemniej jednak biorąc pod uwagę wieloletnią prognozę finansową i skalę potrzeb, jakie stoją przed Województwem, to ewentualne znalezienie środków z budżetu Województwa byłoby rozwiązaniem niezwykle trudnym, bo wiązałoby się z rezygnacją z innych istotnych działań, w tym działań inwestycyjnych.

Reasumując zapewniam Panią, że prowadzimy prace nad tymi ważnymi dla regionu przedsięwzięciami. Nie są to projekty łatwe. W mojej ocenie zarówno projekt GUM, jak i powołanie RFR to projekty o naprawdę strategicznym wymiarze, które mogą nadać nowy kierunek procesom rozwojowym w naszym województwie.